

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
04.05.2023

Sak:

Innspill til litteraturbudsjett 2024

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret slutter seg til bibliotekdirektørens prioriteringer med hensyn til innspill til litteraturbudsjett for 2024, slik det fremgår av saksframlegget, og ber om at innspillet oversendes rektor.

Bakgrunn:

Vi viser til orienteringen i bibliotekstyrets møte 24.04.2023. I revidert disponeringsskriv 2023 (2020/7969) ble enhetene bedt om at det ikke skal leveres generelle budsjettinnspill knyttet til styresaken om budsjettfordeling 2024. Kort tid før dette bibliotekstyremøtet mottok bibliotekdirektøren epost om at det er ønskelig med eget innspill på litteraturøkonomien. Bibliotekdirektøren fikk i møte bibliotekstyrets tilslutning til å utarbeide en sirkulasjonssak, med en relativt kort kommentarfrist, slik at det var mulig å få saken behandlet før fristen for budsjettinnspill utløp.

Universitetsbiblioteket vil peke på at vi ved fjorårets budsjettinnspill ble bedt om å legge inn midler til en overgangsordning for det nåværende OA-fondet. OA-fondet opphører etter 2023, da forskningsrådet har lagt ned sin STIM-OA ordning. Forskningsrådet vil i det videre finansiere åpen publisering som en del av de indirekte kostnadene. Dette kan derfor ikke lenger omsøkes/legges i budsjettene til prosjektsøknader. Det er institusjonenes ansvar å sikre at kostnader til åpen publisering blir dekket gjennom satsene fra Forskningsrådet.

Ved UiT har vi i dag flere fremforhandlede publiser og les avtaler som blir belastet litteraturbudsjettet. Dette er såkalt hybridpublisering. Under disse avtalene kan våre forskere publisere «gratis». Det er imidlertid økende publisering i gode og kvalitetssikrede tidsskrift som

ikke er omfattet av disse avtalene, her påløper det forfatterbetaling og dette er dekket over det tidligere OA-fondet eller etter hvert også i økende grad over litteraturbudsjettet.

Universitetsbibliotekets forslag var i fjor (og fremmes også i år) at UiT vurderer en gradvis nedtrapping av OA-fondet. På sikt bør man se for seg at Litteraturbudsjettet dekker all publisering og alle abonnement. I overgangsfasen ber vi om at det fortsatt legges inn midler til Åpen publisering i form av et fond som administreres av UB.

Litteraturmidler

Litteraturbevilgningen tildeles UB som en spesiell basisbevilgning. For å opprettholde litteraturporteføljen på dagens nivå ber bibliotekdirektøren om en litteraturbevilgning i 2024 på 61,5 mill kr. Beløpet er basert på dagens kurs på de tre mest sentrale valutaene for kjøp av litteratur, samt en forventet KPI på 5 %. Beløpet inkluderer ikke eksterne inntekter i samband med avtalen med UNN om kjøp av bibliotek tjenester. Midler til innkjøp knyttet til nye fag og studier er ikke heller ikke medregnet.

For 2024 er det fremforhandlet flere nye les og publiser-avtaler. Her er det gjennom harde forhandlinger i det nasjonale konsortiet fremforhandlet avtaler med gode prisreduksjoner. Imidlertid er publisering i rene OA-tidsskrift holdt utenfor, og vil måtte dekkes av litteraturbevilgningen.

Åpen publisering i slike tidsskrift er også en del av OA-fondets hensikt. Det er derfor i dette budsjettinnspillet foreslått en overgangsordning med en nedtrapping av OA-fondet over noen år. Pliktavleveringsordningen er nå i en prøveperiode med digital tilgang, dette har dessverre medført at mye materiale som vi tidligere hadde god tilgang til ikke er tilgjengelig for våre brukere. Endringen i denne ordningen har foreløpig medføre økte utgifter for bibliotekene til anskaffelse av norsk materiale.

Hvert år opprettes nye fag og studieretninger ved UiT. I mange sammenhenger krever dette oppbygging av en helt ny grunnsamling med hensyn til litteratur. Universitetsbiblioteket har bedt om at man ved opprettelse av nye fag og studier setter av en sum til litteratur som inngår i UBs bevilgning. Den store prosessen på UiT, med gjennomgang av porteføljen, vil trolig medføre at det ikke opprettes nye studier/emner i 2024. Vi har derfor trukket fra 500 000,- i årets innspill.

Bevilgningen til litteratur var for 2023 på 58,5 millioner. Dette budsjettet har for 2023 også blitt belastet med flere systemkostnader, disse er også lagt inn i 2024-budsjettet.

Kostnadsbudsjett	<i>Litteratur generelt</i>			
Arkivref:	2024	2025	2026	Totalt
Antall stillinger/årsverk				
Arealbehov (m ²)				
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader				-
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	66,2			***
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	66,2	-	-	***
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet				-
Egenfinansiering UiT	62,2	-	-	***
Avtale UNN	4			
Sum finansiering	66,2	-		***

OA-fond - overgangsordning

Ved åpen publisering i et vitenskapelig tidsskrift beregner utgiver en avgift – Article Processing Charge (APC) – som forfatter må betale. UiT opprettet i 2011 et fond – OA-fondet – som til nå har dekket denne kostnaden for våre forskere. OA-fondet var ment som en støtte i en overgangsperiode, og 2022 skulle være fondets siste aktive år.

Forskningsrådet støtter institusjonenes arbeid for å gjøre publikasjoner åpent tilgjengelige gjennom ordningen Stimuleringstiltak for åpen tilgang – STIM-OA – som dekker inntil femti prosent av institusjonenes samlede kostnader til APC. STIM-OA-ordningen gjelder til og med 2022 (dvs utbetaling i 2022 for kostnader i 2021). Når OA-fondet og STIM-OA opphører som finansieringskilder for publiseringsavgiften (APC), må det etableres en ny og permanent ordning for denne avgiften. Det er å forvente at en betydelig andel av artiklene vil publiseres i tidsskrift som omfattes av de inngåtte les og publiser-avtalene, og for disse er finansiering av APC ivaretatt. Artikler som er resultat av prosjekter finansiert av Forskningsrådet, forventes ivaretatt gjennom overhead. Det er derfor også i år foreslått en overgangsordning for OA-fondet.

Det foreligger ingen finansieringsplan for OA-publiseringskostnader for andre artikler, og som publiseres i tidsskrift som ikke omfattes av les og publiser-avtalene. Det er naturlig å se disse kostnadene i forbindelse med lavere kostnader til abonnementer og dermed peke på litteraturbudsjettet som UB forvalter for UiT. Over tid vil OA-publisering redusere behovet for abonnementer, siden man får fri tilgang til OA-innhold. Men UiT, og Norge ligger mye lengre frem mht. å publisere OA enn verden for øvrig, slik at man ikke har så god tilgang til åpent innhold som egen publisering skulle tilsi. Dermed vil man ikke kunne finansiere publiseringskostnadene ved reduserte abonnementskostnader, i det minste ikke i like høy grad, i de nærmeste årene.

Bibliotekdirektøren ble bedt om å levere et forslag til en slik overgangsordning allerede ved fjorårets budsjettinnspill og gjentar innspillet for i år.

Kostnadsbudsjett	OA-fond - overgangsordning			
Arkivref:	2024	2025	2026	Totalt
Antall stillinger/årsverk				
Arealbehov (m²)				
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader				-
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	6,0	4,5	3,0	13,5
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	6,0	4,5	3,0	13,5
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet				-
Egenfinansiering UiT	6,0	4,5	3,0	13,5
Annen finansiering - spesifiser				-
Sum finansiering	6,0	4,5	3,0	13,5

Johanne Raade
bibliotekdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur